

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társzerkesztő: Dr. Dudek János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára bélyegen kívül 16 fill. Többszöri közlésnél árkedvezmény. Hivatalos hirdetések 100 szög 4 kor. 60 fill. bélyeggel együtt.

A statisztika tanúsága.

Darányi Ignác, a nagy mezőgazdász, az agrárius miniszter, kiadta Magyarország mezőgazdaságának statisztikáját. Kiadta ugyan az orsz. statisztikai hivatal, de kétséget nem szenved, hogy a miniszter sürgetésére tudott csak elkészülni a három vaskos kötettel, melynek utolsóját éppen most kaptuk kezünkhez.

A szám-tömkelegből kiszedjük, ami bennünket legjobban érdekel, Nyitravármegyét. Nyitravármegye területe katasztrális holdakban (művelés alatt) 814,886; mely összesen 56,435 törpe kis és nagygazdaságra oszlik. Megyénkben a gazdálkodók száma a legnagyobb az egész dunáninnen, vagyis az 56,435 gazdaság összesen 37,507 gazdálkodó tulajdonát képezi. Minthogy a dunáninnen megyék közül egyetlenegy sem mutatja fel a gazdálkodók ekkora számát még aránylag sem, ebből észszerűleg azt a következtetést lehet vonni, hogy minden gazdasági bajaink mellett a nyomor még sem lehet olyan nagy, az agrárius depressio még sem oly érzékeny, mint az más megyékben tapasztalható.

Ennek tulajdonítható, hogy a vándorbot, ezen utolsó gazdasági eszköz, nem

vétetik annyiszor alkalmazásba, mint az Felvidékünk egyéb törvényhatóságainak területén előfordul.

E statisztikai kimutatásban a nyitramegyei törpe gazdaságok száma (öt holdig) 33,383, a kisgazdaságoké (5–100 holdig) 22,483, azaz kerek 40 százaléka esik a kisgazdaságokra, ami nem a proletariatusnak a jele. Feltesszük, sőt a táblázatból látjuk, hogy az 5 és 100 holdas földbirtokok között, ezeknek aránytalanul nagyobb része sokkal közelebb áll az 5-höz, mint a 100-hoz, mindaz által az öt holdnál nagyobb birtokkal is meg lehet valahogy nagy szegényen élni; mindenesetre sokkal könnyebben, mint más vármegyékben, hol a népnek ennyi sem áll rendelkezésre olyan mérvben, mint nálunk. A nép pedig ragaszkodik a röghöz, és bármennyire legyen is megterhelve a hant, mégis az övé.

A kisgazdaságok (5–100 h.) az összes területből 336,493 holdat, vagyis 40% foglalnak magukban.

A középgazdaságok (100–1000 holdig) száma ugyan kisebb, mindössze 483 és ezek csaknem félfannyi birtokot ölelnek fel magukban, mint a kisgazdaságok, mert a középbirtokok összes területe 155,761 kat. hold. Érdekes volna megtudni, hogy milyen arányszámban fordulnak elő ezek

közt a zsidók. De erről a statisztika, sajnos, nem nyújt felvilágosítást.

A nagybirtokosok (ezer holdon felül) száma összesen 86, melyek a vármegyei gazdasági területnek mintegy 32 százalékát foglalják magukban, vagyis összesen 263,889 holdat. Más vármegyékben azonban ez az arány sokkal kedvezőtlenebb; mert pl. Pozsonyvármegyében a nagybirtok csaknem annyit tesz ki, mint a kisbirtokosoké együttvéve.

A vármegye összes területéből 513,608 hold a szántóföld és 160,910 hold az erdő. Ez utóbbiakból azonban 128 ezer hold nagybirtokokra esik, vagyis olyanokra, melyek ezer holdon felül vannak.

Jele, hogy népünk nem kimélte az erdőt, s ha fára volt szüksége, vette onnan, a hol nem került pénzbe, anélkül, hogy pótlásról gondoskodott volna. Reméljük azonban, hogy az állam észszerű közbelépése folytán ez a kedvezőtlen arány nemsokára megváltozik, amint tényleg láthatni is már a szimptomákból.

Különösen örvendetes haladás észlelhető a gazdaságnak az újabb vívmányokkal való felszerelése. Így a cséplőgépek közül a járgányok már egészen meghonosodtak népünknel, mert a járgányok összes számából (2115) nem kevesebb mint 1658 éppen a kisbirtokosokra esik.

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Az öreg házban.

*Blijöttem még egyszer ebbe régi házba,
Eljöttem a kedves, elhagyott szobákba...
Ahol egykor én is boldog tudtam lenni,
Dajka mese mellett édesen pihenni!*

*A hol egykor én is víg gondtalan voltam,
Apró testvérimmel „bujósdit” játszottam...
Elbujdosom most is, ki a nagy világba!
Ki!... A nagy világnak vajh! melyik zugába!?*

*Korhadó ablakfa, omladozó falak...
Nem így volt ez mindég! De, az idő halad...
Édes gyermek álmod!... Hej másként lett minden!
Nem így álmodtam itt ifjú érző szívvel!*

*Valami titkos hang szállt el fülem mellett,
Mint egy régi... régi ismerős lehellet...
Valami titkos hang!... tén kacaj hangzása!
Rég porladó hugom csengő kacagása!...*

Zamaróczy Berta.

A letaposott uszály.

Vén, kiszolgált kapitány volt az öreg Gasparovits József, kit ismerősei tréfából úgy hívtak, hogy kafarnaumi százados. Mint ez a szentírás-

beli százados örökre az maradt, anélkül, hogy előléptették volna, így maradt az öreg Gasparovits is. Hanem a kópé fiatalság csak a háta megett nevezte így; szemtől-szembe nem merték e szavakat mondani, mert az öreg dühbe jött volna, ha mindjárt a szentírásból vették is.

Ott ismerkedtem meg vele Magasfalun, egy határszéli pozsony megyei községben, hol néhány hetet töltött évenként plébános rokonánál. Ki-kijártunk, ha podagrája engedte, a határba, s legeltettük szemeinket a buja réteken, melyek szénáját jól tudják értékesíteni a magasfalvi tótok Bécsben. A széna meg a sarju busásabban fizet, mint a tiszta buza, mely a Morva folyó áradásai miatt különben is sokat szenvedne.

Nagyobb társaságban rándultunk ki egyszer a zöldbé. Itt a „zöld” alatt azonban már Lajtántult, helyesebben „Morvántult” kell érteni; mert a magasfalviaknak a réteken kívül semmiféle zöldjük nincsen. A magasfalviak erdejüket kivágták s drága pénzen eladták Bécsben. Ha tehát zöldbé akarnak menni, fel kell keresni a szomszéd országot. Nem hiába huncut a német, ő nem pusztítja ki a saját erdejét, hanem a szomszédét inkább.

A folyón keresztül amolyan gyaloghíd vezet a tulsó oldalra, úgy hogy a társaság férfi és nő

tagjai egymás után „gänsemarschban” mentek. Udvariasságból a hölgyeket bocsátották előre, és éppen ez volt a baj.

A gyaloghíd végén hirtelen lejtő volt, mintegy fél méternyire, s midőn egy fürge asszonyka leugrott a bürüről, nyomában az öreg kafarnaumi százados rálépett az uszályra, mely még a gyaloghídon vesztegelt egy pillanatig. Hogyan, hogyan nem történt, az valószínűleg mindörökké titok marad a történelem előtt; annyi bizonyos, hogy egyszerre egy nyiszszanást hallottunk, s a német asszonyka uszálya kiszenvedett Józsi bácsinak lábai alatt. Nem szakadt ugyan el, hanem megnyult, mint az üstökös, hogy a csillagászok szavaival éljek, mikor apheliumban van.

Józsi bácsi vigasztalhatatlan volt. A asszonyka elpirult, de mikor látta, hogy az uszály nem ment teljesen tönkre, hanem „csak belső sérüléseket szenvedett”, a jó szívű nő még maga kezdte vigasztalni az öreg katonát, hogy hiszen se baj, majd megtoldozzák az erdőben egy időre. A kárvallott egyik barátjánál azután visszavonult a bokrok közé és tövisek meg szárazfű szálaival, a természeti emberek ezen első varró eszközeivel, úgy helyreállították az uszályt, mintha sohasem szenvedett volna a Józsi bácsi operációja alatt.

A vetőgépek számaránya a kis birtoknál ugyan csekély, a gazda jobbra még mindig az ősi vetőgépet — markát — használja, de már a kettős ekék jelentékeny számban, sőt a hármások is hasogatják a kisgazda talaját.

Az általános gazdasági pangásban örvendő tudomásul vesszük ez adatokat annak jeléül, hogy Nyitra megye a többi vármegyékhez képest még aránylag jóval kisebb részt vesz ki magának. Különösen a gazdasági gépek különféle fajának a kisbirtokosok által való felkarolása biztosítékát képezi az okszerű termelésnek, mert hiszen a közmondás is tartja, ki mint vet úgy arat.

Ad notam. Nyitra és Trencsénmegye 1896. választásait a szabadelvűek az igazságosság köpenyébe akarták takarni. Tudvalevőleg senki sem akarja beismerni, — ha csak nem javul — hogy gaztetteket követett el. Most a „Magyar Szó”, a tettekkel tényező Bánffy Dezső lapja a választások említésénél beismeri a következőket ápr. 7. számában: „Vagy szabadelvűség volt-e brutalitása, a melylyel Felső Magyarországon statárialis módszerrel irtatta ki a választásoknál a klerikális néppárt jelöltjeit. — És Bánffy Dezső mégis szabadelvű, mert Magyarországon csak két ellensége van a szabadelvűségnek: a nemzetiségek és a klerikálisok.” — Tehát Bánffyék most maguk is beismerik, hogy amit a néppárt jelöltjeivel tettek, az 1. brutalitás volt; 2. eljárásuk statárialis módszer; 3. hogy az szabadelvű. Ennyinél többet a legdühösebb néppárti sem mondott felőlök soha.

Levelezés.

Lussinpiccolo, 1900. március 30.

Tisztelt Szerkesztő úr!

E lapok folyó évi 12-ik számában megjelent levelem óta ismételve fordulnak hozzám paptársaim, kérve közelebbi felvilágosítást Lussinpiccolóról. Az érdeklődőknek tehát tudomására hozom, hogy lelkészek számára, eltekintve az egészségi szemponttól, egyéb körülményeknél fogva is kedvező és kellemes a gyógyhely. Így a tengerpart mentén a lakóházak közé ékelve sűrűen fordulnak elő szép kápolnák, a melyekben az

áldozár naponta mondhat sz. misét; s mint üdülő nem kell attól tartania, hogy — mint nálunk — a kápolnában az egészségnek ártalmas, nedves, dohos levegő van, mert a tisztán kőből s kővön emelt épület egészséges tengeri levegővel van telítve.

Az itt üdülő lelkész, ha erőt érez némi foglalkozásra s hivatása teljesítésére, erre bőven talál alkalmat, mert a helybeli plebános szives-örömet ad engedélyt a lelképásztorkodásra; engem formálisan kinevezett adminisztrátornak a fürdőző magyarok számára. Van külön saját templomom, s itt találkozom delegált híveimmel, a magyarokkal naponta.

A helybeli papság itt horvát nemzetiségű s nyelvű, az egyházi liturgia is horvát. Fonák állapot, hogy a köznép a templomban horvátul imádkozik s énekel papjával, az intelligens elem pedig tisztán olasz levén, csak néma szemléllőképpen van jelen. — Az itteni horvát plebános a magyar fürdőzőt nem ismeri el hívének, s a meghívást ily beteghez nem fogadja el. Ismételve értesültem ily esetről. Valjón nemzetiségi szempontból történék ez is? nem kutatom, csak hallom lelkiismeretem intő szavát, mely ilyenkor kötelességem teljesítésére szólít. — Ennyit az ide vonuló magyar lelkész számára.

Aki április—szeptember hónapokban kívánja az itteni tengeri levegőt s fürdőt használni, az inkább a félóránira fekvő Lussingrande városban telepedjék le, mert ez délről nagy sziklahegyek árnyékában feküdvén a forró nap melege elviselhetőbbé válik; s azért is, mivel e helyütt van a Károly István főherceg szép árnyékos park is, mely a közönség számára nyitva, kellemes tartózkodást nyújt.

Amit Lussinpiccolo és vidéke szórakozásképpen nyújthat nem más, mint gyönyörködés a fontos természet látványában: északról a meglepően szép Ossero sziklacsoport, keletről a tenger végtelen kék tükre, háttérben itt-ott a feltűnő dalmát hegylánc, délről a bizarr megjelenésű „Cigole” nevű narancsliget apró tengeröbleivel; nyugatról a tengerbe kifutó hosszú föld, illetve sziklanyelven épült Chiunsi helység, igen szép üdezöld természetével a hegyoldalakon, de nem ám buzatermés ez, hanem — zacherlin-növény, amelyből hogy mi készül, eléggé ismeretes, s minden gondos háziasszony discretül használja is. — A legpompásabb tájképei a Rivieranak itt láthatók. Szép, napfényes időben vitorlabárkán a nyílttengeren haladva és így elmélázva szemlélni a sötétkék Adriából ki-kikandikáló szigetecsoportokat: gyönyörű kép, kiváló élvezet!

Meglepő látványosság itten a hadi flotta gyakori fölvonulása is; valahányszor ugyanis nagyobb bórászelek érik a nyílt Adrián, ide az öbölbe vonul; a matrózok ilyenkor a hadihajókon katonazene ütemei mellett végzik testgyakorlataikat. Nincs az az operai tánclejtés, mely kecsesebb képet mutatna ennél. A tengerésztsztek ilyenkor szives előzékenységgel kalauzolják a közönséget a hajóóriások labirinthjein.

A város a Lussinből partján körben épült, amphitheathrum alakban emelkedve a körülfekvő sziklahegyeken. Ezek a tengeröblöt és várost körülölelő sziklahegyeken sűrűen emelkednek régi hatalmas tornyok, melyek a 18-ik század végén épültek a velleuceiek betörései ellen. Minden épület: templom, vár, torony, ház, szürke durva mészkőből alkotva, semmi meszelés és e szürke mészkőtömeg lábánál az Adria sötétkék tükre szőnyeg gyanánt elterülve oly kép, mely az idegen emlékeiben maradandó benyomást hágy.

Valamit az élemezésről is. Van itt 5 „Hotel”, s az idegen legjobban teszi, ha végigpróbálja valamennyit, mert mind más-más nemzet izlése szerint főz; sajnos csak a magyar nem talál magának valót! Az árak nagyok, az ételporciók pedig kicsinyek, mint másutt is rendesen. Napi költség lakással átlag 10 korona. A lakások tiszták, jók, de kályha nélkül valók rendesen, pedig a meleg klíma jelszó — mint minden e világon — néha hamis, tehát melegen öltözködjünk.

Végezetül még, miután megessék, hogy egészség helyett halált lel itt az üdülő, jól tudai előre, esetleg mily kedves, nálunk szokatlan sirkertben fog feküdni porhüvelybe. Itt a temetőben nem ásnak sírgödört, mert szikla levén a talaj, ennek törése borzasztó nagy munkát adna. Épülnek tehát fülkék a szikla talaj fölött, oly módon, mint nálunk a földalatti nagy kriptákban. E fülkék csinos rendben, az ujak a sziklaban kisímitva, szép pálmákkal tartályokban díszítve, mindez oly benyomást tesz, mintha ez volna miniatúr — Lussinpiccolo. *Paulovics Pál,* plebános.

Tr. Baán, 1900. ápril 4.

Tisztelt Szerkesztő úr!

Vártam, hogy valakinek jelen volt vendégeink közül eszébe jut beszámolni az apát ur névünnepe alkalmából rendezett ünnepélyünkről, de ilyen nem találkozáva hivatottabb toll hiányában én tudósítom a t. Szerkesztő urat, hogy milyen meglepetést szerezünk mi az idén az apát úrnak. Ilyen József napot még Baán nem látott.

De a fiatalság annál többet nyakgatta az öreg katonát, minél kevésbé tragikus lett a vége. Elceik csipkedése alatt Józsi bácsi nyugtalanabb volt, mint a novarai golyózáporban, mikor „oly sűrűn hullott a golyó, mintha felhőszakadás történt volna.”

— Igen, Józsi bácsi azt hiszi, — jegyzé meg a magasfalvi lelkész, az öreg Haudegen rokona, — hogy most is olyan jó üzletet csinál a letaposott uszályllyal, mint egykor Veronában.

A társaság összenézett, de nem értette meg a célzást, csak Józsi bácsi szeme villant meg a reminiscenciára.

— Hej fiuk, azok voltak ám idők! — kiáltott fel egészen felvillanyozva, s egyuttal örült, hogy most kivonhatja magát a dévajkodó tűzvonalból.

— Tapostam én már egyszer uszályt, de olyan fura históriát nem láttam világeletemben. — S midőn végignézt a társaságon, vajjon nincsenek-e, kik már kétszer hallják a történetet, azt találta, hogy nincs senki, a plebánoson kívül. De ez, mint jó rokonhoz illik, beveszi másodsor is az adagot; amint már bevette ismételen Józsi bácsi egyéb elményeit is.

— Hát fiuk, különös egy eset, ami velem meresett, majdnem carriérembe került; s még az

ágyutúznban is kényelmesebben éreztem magam, mint mikor a talián asszony uszályát letapostam.

A fiuk most figyelmesek lettek, mert Józsi bácsi mindig valami érdekeset szokott volt elmondani, mely jobbra olyan természetű volt, mint valami mihosz. Pedig nem volt abban semmi legenda, amit ő beszélt. Csak legenda-szerűnek látszott a polgári élet kényelméhez szokott ifjúságnak.

— Hát bizony régen volt az, már csak álomnak látszik. Akkor, mikor még lábamon fényes sarkantyú volt, nem pedig köszvény-flastrom; Veronában, hol anyai narancs terem, mint Morva mentén a szünyög. Fiatal hadnagy voltam, mikor odakerültem. A talián gyűlött bennünket; a „tedesco” megvetésre méltót jelentett olaszul, nem pedig németet. Pedig a kommandón kívül alig tudtam valamit németül. Az asszonyok, leányok, azonban titokban kivételt tettek a nyalka huszártisztekkal. Hazafiságukkal megtudták egyeztetni a kacérkodást az aranyujtásos huszárokkal, persze csak titokban. De hát Radeckzy-apó gyermekei hébe-korba mégis csak megközelítették az ellenséget, kivált ha az ellenség maga is akarta.

Nekem is volt ilyen ellenségem, akivel természetesen a legjobb barátságban éltem, egy szalámi-gyáros fekete szemű leányában, s ma talán

itt láthatnátok köztetek, ha be nem tör Taliánországba a III. Napoleon.

Valahányszor szolgálatba vonultam, mindig a szép Filomena ablaka előtt lépdelttem el a páccon. A világért sem mentem volna az arkádok alatt, hol az egész világ járt. Nekem a Piazza d'Erbe durva kőburkolatán kellett mennem még a legnagyobb napfényben is, mert különben nem láthattam volna Filomenát.

A karcsu olasz lány mindig mosolylyal szalutált vissza az én katonai üdvözetemre. Olyan pontos volt az ablaknál, pontosabb mint én a szolgálatban.

Egy alkalommal azonban nem láttam fent. Mig én tétovázva nézek felfelé, keresem szememmel, csak nem jött a distanz-találkára. Meguntam a várakozást, különben is pontosan meg kellett jelennem a kaszárnnyában, még egy tekintet vetek felfelé és hátrafelé fordulva lépek az arkádok alá. Ekkor egy nőbe ütközöm és labam valamibe megakad. Egy recscsenés és halálsápadtan néztem mi történt.

Amint megfordulok, anélkül, hogy néztem volna, hova lépek: ráhágta egy előkelő fiatal nőnek selyem uszályára, mely az akkori utálatos divat szerint oly hosszan sepepte az utcát, mint egy pávafark.

Az idén nagy fába vágtuk a fejszénket, megkíséreltük utánozni a nyitraiakat, és az utánzás remekül sikerült.

Ugyanis tavaly Zongor József igazgató névnapja alkalmából Nyitrán a felsőbb leányiskola növendékei „hit, remény és szeretet“ előképét mutatták be. Az ezen ünnepélyről felvett fényképet és az előkép szövegét megszerelvén, elhatároztuk, hogy mi is megkíséreljük előadni. Azért mondom, hogy „megkíséreljük előadni“, mert nekünk nincs ám felsőbb leányiskolánk, Nyitrán pedig a felsőbb leányiskolai növendékek szerepeltek az előképben, mi azonban csak elemi kis leányocskákat léptethettünk föl, s míg a nyitrai lányok magyarok, a mieink tótok, s mindennek dacára a siker teljes volt, sőt talán nem túlzok, ha azt állítom, hogy a nyitrai ünnepélynek: nem igen maradtunk mögötte.

A szereplők — a kik valóságos angyalocskák voltak, mintha csak a menyországból kölcsönöztük volna ki — olyan „gömbölyűen“ beszéltek magyarul, hogy egyik vendégünk egy alföldi plebános csupa fül és szem volt az ámulattól, és úgy érezte magát a saját kifejezése szerint: „akár csak Kőcsömétén vónék.“

Az apát urnak halvány fogalma sem volt az egészről, s mikor a küldöttség meghívására megjelent, s felhangzott a gyereksereg ajkáról az „Eljen ő“ üdvözlő dalkönyek, örömkönyek toltak a szemébe, s az egész előadás alatt sűrűn emelgette a zsebkendőjét a szemébe. Érezte ő jól, hogy e megnyilatkozása a szeretetnek nemcsak az ő állásának szól, hanem személyének is, sőt én mondhatom, hogy legnagyobb részt ennek; láthatta saját szemével a helyiség túlszűfoltóságából, a megjelent vendégek sokaságából, hogy nemcsak a kicsinyek, hanem a nagyok is tisztelettel és szeretettel adóznak neki.

Mikor pedig vége volt az előadásnak előállott Balázsovjevich György s üdvözölte az apát urat a tanítók nevében, aztán a kath. kör nevében Polákovits Mihály alelnök és a legényegylet részéről csekélységgem, s az apát úr mindegyikünk beszédéből kiindulva válaszolt nekünk, külön-külön biztosította a tanítókat szeretetéről, a kath. kör tagjait összetartásra buzdította, s a legényeket önművelődésre hívta fel, és mondott volna ő még sok szepet, de szavait elnyomták a könnyek. Könnyes szemekkel távozott tőlünk, s mi abban a boldogító tudatban ringatjuk magunkat, hogy szép emlékekben gazdag életében ez a nap is felejthetetlen lesz, mert megmutattuk neki, hogy — szeretjük őt.

Az ünnepély sikerében oroszlanrész illeti

A szép asszony dühös tekintetét vetett reám, míg férjének szemei vérben forogtak, s oly fenyegető mozdulatot tett, hogy önkénytelenül is kardomhoz kaptam.

— Pardone! Scusate mi, — motyogtam első meglepetésemben. — Un' infortunio, una disgrazia!

A férj követelte, hogy fizessem meg a selyem ruhát, és rögtön meg is szabta az árát, kerek négyszáz lírát; mert a letépett uszály miatt az egész ruha nem ér semmit.

— Hol veszek én ennyi pénzt — mondtam. — Ha valamit kell kárpótolnom, szívesen megteszem: de nem most, mikor különben is szolgálatba kell sietnem, mert még azért is megbüntetnek, hogy elkésem.

Megmondottam a nevemet; az egyenruháról láthatta ki vagyok. Nem használt semmit. Nevezetesen a 400 lírából nem akart engedni egy soldót sem. Az asszony is erősítette a követelést, annál is inkább, mert az anyagi kár mellett még inkább bősztette az utcai gyerekek gúnykacaja, kik a „szerencsétlen véget“ ért uszályon felette mulattak.

Néhány másodperc alatt nagy tömeg verődött össze körülöttünk, és valamennyien ellenem, a tedesco ellen, foglaltak el fenyegető állást.

A férj követelte, hogy rögtön induljak vele

meg Sztraka Irma tanítónőt, a ki a szereplőkkel a nehéz magyar szöveget betanítottatta, és Koleszár Gyula bírói irnok urat, a ki a sziklahalmazt, melyen a szereplők állottak, családásig hűen utánozta papirból. — Egy hibát akarok helyreigazítani. A kath. kör közgyűlésének tudósítója a kör vagyonából kifejejtette néh. Durdik nyitrai kanonok úr által hagyományozott 200 frtot. Maradok a tek. Szerkesztő urnak nagy tisztelője

Turcsin Antal,
káplán.

Ujdonságok.

Nagyhét. A nagyheti isteni tisztelet sorrendje a vári székesegyházban: Április hó 11-én, szerdán délután 3 óraker, énekes zsolozsma és Jeremiás sirlalmi. — Április 12-én, zöldesütörtökön délelőtt 8 óraker a püspök ur tart ünnepélyes szent misét, közben végzi nagy segédlettel az olajszentelést; sz. mise után pedig a 12 szegény szokásos lábmosása következik, kiket délelben asztalánál megvendégel; délután 3 óraker énekes zsolozsma és Jeremiás sirlalmi. — Április 13-án, nagypénteken reggel fél 9 óraker kezdődnek az egyházi szertartások, közben szent beszéd, melyet a püspök ur ő méltósága tart, és a szertartások végén Krisztus sirbatétele; délután 3 óraker zsolozsma és közben Jeremiás sirlalmi adatnak elő, majd ezek befejeztével az egyházi énekegylet Haydn: „Krisztus hét szava a keresztfán“ című oratoriumát adja elő. — Április 14-én nagyszombaton, az egyházi szertartások, tűz, víz és husvét gyertyaszentelés kezdődnek reggel fél 8 óraker, melyek elvégzése után énekes szent. mise. Délután fél 6 óraker énekes zsolozsma s utána a föltámadás emlékének megünneplése, melyet a püspök ur végez. — Április 15-én husvét vasárnapján, délelőtt 9 óraker szent. beszéd, utána ünnepélyes nagymise, ez utóbbit a püspök ur ő méltósága tartja. Délután 3 óraker vecsernye. — Április 16-án husvét hétfőn délelőtt 9 óraker szent. beszéd, utána ünnepélyes nagymise; délután 3 óraker vecsernye.

Kinevezés. Dr. Szirányi György érsekújvári járásbírónak a király ítélő-táblai bíró címet és jelleget adományozta. — Ferenzi János, nyitrai kataszteri mérnök, kataszteri főmérnökké, Császka Lajos pedig pénzügyi segédtitkárrá neveztetett ki. — Melegen üdvözöljük!

Változás a megyei tisztikarban.

Matuska József nyitrai szolgabíró Liptóme gyébe távozván, helyébe Steiner Gyula Galgócra rlen-

deltetett be. Galgócra Somogyi Sándor tornóci szolgabíró, ennek helyébe pedig Boróczy Géza közíg. gyakornok.

Haydn Józsefnek világhírű oratoriuma, melynek címe „Krisztus hét szava a keresztfán“, nagypénteken délután fél ötör kerül előadásra a püspöki székesegyházban. Az ének- és zeneprobák még folyton tartanak, mert a zeneegylet vezetősége a remek kompozíciónak megfelelő szabatos előadásban óhajtja bemutatni a művészi darabot. Szövege, mely a zene szépségeinek megértésére nélkülözhetetlen, magyar fordításban még mindig kapható Huszár István könyvkereskedésében, az előadás napján pedig a székesegyházban.

Bizottsági ülés. Nyitravármegye közígazgatási bizottsága ápril hó 13-án nagypénteken rendes havi ülését tartja.

A nyitrai katolikus körben mult vasárnap volt az utolsó nagybőjti felolvasás. Dr. Dudek János a „Vallás és műveltség“ című élvezetes előadásában a viszonyt fejtegette, mely a hit és ész között van: a szó elbűvölő hatalmával mutatta ki, hogy nincs ellentét a hit és tudás között, a művelt emberre tehát nem megalázó, hanem fölemelő a hit. A meggyőződés közvetlenségével, a szív meleg lelkesedésével hirdettet ez eszmék nagy hatással voltak a szépszámú hallgató közönségre, mely a tudós felolvasó iránt zajos tapssal fejezte ki elismerését és háláját s azon tudatban oszlott szét, hogy nemcsak kellemesen töltötte el az egyórai időt, hanem hitében is megerősödött.

Nyitra házbér-osztálya. Mult hét több napján a városházán egy, közígazgatási és katonai közegekből álló vegyes bizottság, köztük Markhot Gyula alispán, dr. Rudnay Sándor polgármester, Szűcs honvéd őrnagy, Kocsics honvéd hadbiztos tárgyalt. A bizottság a nyitrai adóbevallások alapján a házbérek nagyságát meg fogja alapítani. Ezen bizottságot minden 10 évben a honvédelmi miniszter hivatalból hívja össze, ki a tanácskozás eredménye alapján a város házbér-osztályát 10 évre megállapítja. Nyitravárosa eddig az V. házbér-osztályba soroztatott. A városi képviselő-üléseken gyakran emeltek panaszt, hogy a házbér-osztály alacsony, holott a házbér méreg drága. Nem kell csodálkozni azon, mert ha a háziurak mindig a tényleg fizetett házbért bevalának, amit nem tesznek meg mindnyájan, nem fog városunk magasabb házbér-osztályba felemelkedni. A házbért néha eltagadják, minek következménye, hogy a házbér után fizetendő községi pótdadó is kisebb, ez meg nagyobb pótlék kiveté-

fizethetni. Nekem egyebem sincsen, csak a gázsim; abból pedig nehéz összekuporgatni 400 lírát.

— Vissza fogja ön azt adni még ma, csak kövesse tanácsomat, — mondá ő és sugott valamit a fülembe, mitől úgy megkönnyebbültem, mintha ezer mázsás kő esett volna le szívemről.

Erre fogtam a pénzt, s odatettem a sindaco asztalára, ki az összeget kézbesítette a panaszosoknak. S emlékeztvén a német jóakaró tanácsára, kérdém a bírót: Uram, a selyem ruha most az enyém?

Az asszony, mielőtt még a bíró egy szót is szólhatott volna, közbevágott: — Ha éppen ragaszkodik hozzá, megküldöm nyomban, mihelyt hazajövök. —

— De nekem most rögtön kell. Az az én tulajdonom, tehát tehetek vele, amit akarok, — mondtam a nekitüzesedett fúriának.

A közönség között élénk mozgás volt észlelhető; e váratlan fordulatra nem volt senki elkészülve.

— Már csak nem kívánhatja, hogy itt ennyi nép előtt vetközzem le? — mondá az asszony egészen kikelve magából.

— Az nekem mindegy, ha ön nem ismert kíméletet, én sem ismerek — viszonzám én. —

sét vonja maga után. Aztán a katona kincstár is az V. házbér-osztály után fizeti a kaszárnyák bérét, ez a jövedelem pedig, ha a házbér a maga valósága szerint lelkiismeretesen bevalatnék, tudósítónk számítása szerint mintegy 6000 koronával nagyobb lenne.

Halálozás. Veszely x. Ferenc, egbelli kántor, tudósorvadásban elhunyt. Április 3-án volt a temetése nagy részvét mellett.

A F. M. K. E. igazgató-választmánya csütörtökön, a hó 6-án ülést tartott. Az időszaki jelentést Clair Vilmos titkár olvasta fel; azzal kezdte, hogy egy egész névsorát az ország legkülönbözőbb vidékeiről sorolta elő azoknak, kik az egyetbe tagokul belépni óhajtanak, bejelenti továbbá, hogy a tagdíjhátralékok 14.000 koronára rúgnak, köztük vannak olyanok is, kik 40—60 koronával tartoznak a pénztárba, sőt egy 308 koronás adós is van. Sok tag elhalt, sok ismeretlen helyre költözött, sok pedig elszegényedett. A kiskról biztosan lehet feltenni, hogy a tagdíjak többé be nem hajthatók, azok hátralékai törleődök, s így 1243 korona kerül leírásra. A többi hátralékosok, valamint elhalt tagok vagyonos örökösei ellen előleges megintés után bírói eljárást kell indítani. Elrendelte továbbá a választmány, hogy a nagy tagvesztés pótlása végett egy országos taggyűjtést kell rendezni, mi célból 10.000 gyűjtő-ív bocsátatik ki. Kapnak pedig gyűjtő-íveket a főrendiház, képviselőház, nemzeti, az országos kaszinó összes tagjai, minden lelkes vállalkozó nélkül, az összes községek, kaszinók, klubok és társaskörök az országban. A szakolcai közgyűlés által elrendelt sorsjáték finanszírozására még vállalkozó nem akadt. A közoktatási miniszter 4000 korona évi segélyen felül, ezen évre még 1000 koronát utalványozott. A Sembery-féle hagyaték ügyében a megbízott ügyész terjedelmes jelentést küld, mely szerint az ügyben semmi nevezetes fordulat nem állt be, az ügyet pedig sürgetni nem tanácsolja, mert a különböző érdekelt felek egymásközt meghasonlottak. A kötetlen egészség nem fog nehézségekbe ütközni, mert a hagyatékot pusztulást fenyegeti. Kér továbbá utasításokat, de az igazgató-választmány egyszerűen tudomásul veszi a jelentést, további utasítást pedig nem ad. — Sima Mária-fele körmőcbányai örökség ottani gondnoka jelenti, hogy annak értékesítése iránt kiküldött bizottság eddig még nem tárgyalt, hanem e tavasz folyamán össze ül, az örökséget 4 ház képezi, mely 9522 koronát jövedelmez; egy fel azonban 980 koronával felévi bérrel hátralékban van, a gondnok utasított, hogy ezen követelés biztosítása iránt tegye meg a törvényes lépéseket. Ezen év első negyedében a hazai pénzügytől befolyt 848 korona adomány gyanánt. Az árvamegyei óvodákra vonatkozólag pedig tudomásul vétetett a kormányának azon határozata, hogy a nemesztói óvodát még ez idén, a thurdossint 1901. évben, a trstenait pedig 1902-ben fogja az állam átvenni; így menekül a F. M. K. E. roppant terhes és semmit sem ered-

Bíró ur, — tevéem hozzá, a sindaco felé fordulva — igaz-e, hogy a ruha most tulajdonom, s ha igen, van-e jogom azt rögtön követelni?

A sindaco nem tehetett egyebet, mint hogy mindkét kérdésemre igenlőleg válaszolt.

A férj bosszankodva közbe vágott: Sindaco ur, ön csak nem engedheti meg, hogy feleségem a hatóság hivatalában, a nép szemeláttára vetkőzzék?

— Nekem mindegy — viszonzá a sindaco. — A hadnagy ur egyébként csak a felső selyemruhát kívánja. Az pedig kétségtelenül az övé, már le is fizette az árát és rendelkezhetik vele tetszése szerint.

— No már én semmi körülmények között sem fogok itt levetkőzni, történjek bárni, — kiáltott szenvedélyes hangon az asszony.

A teremben az érdeklődés tetőpontjára hágott. Mindenki leste, hogy miként fog ez véget érni.

Ekkor a nő férje bosszusan odaállott a sindaco elé és visszadobta a pénzt e szavakkal: Hát én most lemondok a kárterítésről, visszaadom a pénzt, s megtartjuk az eltepett ruhát.

— Hej nem oda Buda! — vetém hozzá én, hogy a német kereskedő tanácsát az utolsó pontig teljesítem, — most a ruha az enyém, magam is

ményező óvodáktól, melyeket 1884-ben az egyesület működésének első évében alapított.

Az új állatvásártéren 45 munkanap után 13.600 korona áron a kavicstelepek 4 holdnyi része kiegyengetvén, április hó 2-án átadott rendeltetésének. A 4 holdnyi tér állatvásártérnek azonban sehogy sem elég. Igaz ugyan, hogy a tér házilag folytatólagosan fog nagyobbítani, a városi szemét és törmelék kirakodása által, de ehhez évek kellenek, míg a még szükségelt 5 holdnyi terület be lesz tömve. Addig a félannyi téren hol fognak a felhajtott állatok elférni nagy vásárok alkalmával, magunk is ki-váncsiak vagyunk.

A nyitrai szepítő egyesület már kora tavasszal élénk tevékenységet fejt ki. A vasúthoz vezető gyalogút még be nem fásított részét fákkal és cserjékkel ültette ki, és a vármegye-házától a felső-város körül elterülő palánk lejtőjét újból fenyőfákkal kiülteti. Tavaly ugyanis szintén kiültetett vagy 12 ezer egy éves csemét, de a nap heve, valamint a burjánzó gyom nagyrészt kipusztította. Ezidén már erőteljesebb fásikákat ültettek, de félünk, hogy vízhiány miatt ezek is kipusztulnak, mert az ültetvényt, kiváltképen az első évben gyakran kell öntözni és gyomlálni. Az egész felső-városban csak két nyilvános kút van, és a partra felhurcolni nagyon fáradságos munka. Nézetünk szerint a kevesebb gondozást igénylő akácfa, mely ugyan kevésbé díszes, mint a fenyőfa, sokkal inkább díszlenek a nehezen hozzáférhető helyen.

Idegesség lovak. A legmodernebb század-végi betegség tudvalevőleg az idegesség. Ma minden ember ideges, különösen Nyitra megyeházán és városában idegesek, ha valaki ellenvéleményt mer mondani. De már a lovakra is kezd ezen baj átragadni. Így a nyitrai mentelepen elhelyezett méneket a vasúti vonatok dübörgése és füttye egészen idegessé teszi, s azért attól lehet tartani, hogy a jövő lőnemzedék már idegbajban fog szenvedni.

Kubina András S. I. † A nagyszombati jézustársasági háznak gyásza van. Egyik legbuzgóbb tagját veszítette el mult hó 30-án Kubina Andrásban. A megboldogult egyike legműveltebb tagjainak volt az esztergomi főegyház-megyének. Évek előtt, midőn őt koronfai plébániáján felkerestük, a világirodalom legnevezetesebb termékeit találtuk könyvtárában, melyeket ő eredetiben olvasott. De nemcsak mint irodalombarát, nemcsak mint a képzőművészetek alapos ismerője, de ami a fő, mint odaadó lelkipász-

akárnak nyerni valamit rajta. Tudja jól, hogy a ruhát nem azon az áron adják, mint a hogy veszik.

Erre a fordulatra már ismét senki sem volt elkészülve, annál kevésbé a kárvalott házaspár.

— Sindaco ur, tevéem hozzá én, én nem akarok nyereszkeskedni; de most ezen mulasztás miatt engem büntetés ér a kaszárnyában. De hogy magamnak semmi hasznot sem kívánok, kijelentem, hogy ezt a selyemruhát most nem adom olcsóbban 600 líránál; a 200 líra nyereséget pedig a városi árvaháznak adom. Tessék mindjárt lefoglalni az intézet javára, vagy pedig nyomban ebben a pillanatban követelem a ruhát.

Hangos „evviva!” riadt fel e szavakra a hallgatóságból. Az olasz élénk, könnyelmű kedélyt hamar lehet más irányba terelni. Az imént még halált kívánt volna reám, és most hirtelen eljenzésbe tört ki szavaimra s egyuttal olyan kacagásban tört ki, hogy a férj, mikor a bíró nekem teljesen igazat adott, lefizette a kívánt összeget, s megszegyenített nevével mihamarabb elosont, míg a nép a „tedescot” riadó eljenzéssel kísérte ki az utcára.

— Éljen! Éljen a Józsi bácsi! — kiáltották a hallgató fiatalok, mialatt jelentették, hogy készen van az uzonna a marcheggi erdőben.

tor fáradhatlanul működött hiveinek javán. 1892-ben megvált plébániájától és a jézustársaság tagja lón, hol a társaság fokozódott fáradsággal járó misszió hivatalában ernyedetlenül működött közre. Többi közt Nyitra megyében is számos helyen. Mignem éppen ilyen misszió küldetésből hazajövet meghült és tifuszba esett, mely rövid néhány nap alatt elvágta áldásos működését. A megboldogult fivére volt dr. Kubina orsz. képviselőnek, sszerkesztője a „Jézus sz. Szive hírnöke” nagyszombati kiadásának. Béke poraira!

Munka után édes a nyugalom. Minárik Lajos, 17 éves nyitrai csavargó április 6—7-ére való éjszaka betört Braunsteiner Mihály nyitrai fűszerkereskedő hosszú-utcai lakásának alsó helyiségébe; de nem cibéire fájt a szép reményekkel kecsegtető honfi foga. Nem, ő a mosogató konyhában egy lyukat vajt a falba, melyen keresztül a szomszédos órászületbe akart hatolni. A fal átfúrása azonban annyira kifárasztotta, hogy — és ez páratlan a betörések annalesaiban — lefeküdt pihenni. De mivel egészen be nem hatolt az órászületbe s így weckert sem vihetett maga mellé, ennek tulajdonítható, hogy elaludt és másnap Braunsteiner segédje ott találta még egészen negligszében, amint éppen reggeli toilettejét rendbe hozogatta. A városházára kísérték.

Sorozás. Az érsekújvári járás katonaköteleseinek sorozása f. hó 2. 3. és 4. napján folyt le Nagy-Surányban. A megyét Bokros János I. aljegyző képviselte mint polgári elnök, a katonaság részéről Dondon honvédőrnagy Pozsonyból és egy közöshadseregbeli őrnagy Komáromból, polg. orvos dr. Turcsányi László, érsekújvári járásorvos. A járásból (Ersekújvár kivételével) felhivatott I. korosztály: 327, II. k. o. 180, III. k. o. 105, összesen felhiva 612. Ebből besoroztatott 132 ujoncjutalekba, 18 pedig póttartalékba. Visszahelyezett 259, fegyverképtelen 105, mindenkorra alkalmatlan 3, tévesen felvett 29. (A töröltek száma tehát csak 32, vagyis alig valamivel több 5%-nál, holott a lévai járásban Bars-megyében 673 felhívott közül végleg töröltetett 400, vagyis mintegy 60%!) Távol maradt 63, teljesen ismeretlen 41. — A vágsellyei járásban (sorozás Tornócon) pedig következő eredménnyel járt: Polg. elnök Schreider Ignác gazdatiszt. Felhivatott 669, besoroztatott 244, visszahelyezett 239, fegyverképtelen 114, felülvizsgálatra küldetett 2, távol volt 70, ismeretlen 13.

Az érsekújvár—nagysurányi vasút kiépítése most már a megvalósulás stádiumába lépett, a mennyiben a m. kir. kereskedelmi miniszter annak közigazgatási bejárását elrendelte, s arra határnapul f. hó 24-ét tűzte ki. Evvel kapcsolatosan felemlítjük, hogy az északnyugati vasútnak Kutti állomásától a Ferdinánd császár északi vasútnak lundenburgi állomásáig vezető összekötő vasúti vonal is épülő felben van, őszig valószínűleg a nagy Morva-híd is készen lesz. Már most csak azon kellene lenniök a nyitraiaknak, hogy a brünn—budapesti és a zsolna—budapesti vasúti forgalom a lipótvár—galánta—érsekújvári irány helyett a lipótvár—nyitra—érsekújvári irányba tereltessek, akkor Nyitra közvetlenül a viláfgorgalomba kerül.

Hirtelen halál. Totka András, bürszent-miklósi lakos, vasúti munkás szombaton, március 31-én vízbe fult. Vasárnap delelőtt fogták ki. A kifizetés után jól beállítva a töltésen végig ment, de a vasúti hidra érve, elvesztette az egyensúlyt s a töltés mellett álló vízbe zuhant.

Talajvizben megfult. Brunar Gyula nagy-surányi cukorgyári tiszt, f. hó 3-án kissé borókás fővel pincéjébe ment, az ajtóban elcsuszott s beleesett a pincébe összegyűlt mintegy másfélméter mély talajvizbe. Hosszas keresés után csak másnap találták meg élettelen hulláját.

Választók összeírása. A nyitra-rudnói körjegyzőségben mult hó 29-én történt a képvis.-választók összeírása a már előzőleg végle-

gesen megállapított cenzus alapján rendkívüli nagy érdeklődés mellett. Igazán épültem — írja tudósítónk — az egykor olyannyira éppen néppártisága miatt legyalázott népen, midőn most jogait teljes erélyével megvédeni iparkodott, a mi sikerült is és pedig fényes eredménnyel. Amennyiben körünkben a képviselő-választók ez évi száma megkétszereződött. Erről tanuskodik az alábbi kimutatás, valamint arról is, hogy mégis csak kezdjük sejteni, hogy nem a „tettekkel tényező”, hanem a „jog, igazság és törvény” minisztere irányítja a politikát. A választók számának emelkedéséről tanuskodik a következő kimutatás: Dicsin községben 1899. évben 4 frt 39 kros cenzus mellett 3 választó volt, most 1 frt 89 kros cenzus mellett 13 választó van; Dobrocsna községben 1899. évben 4 frt 1 kros cenzus mellett 6 választó volt, most 4 frt 11 kros cenzus mellett 5 választó van; Kosztolnafalu községben 1899. évben 4 frt 18 kros cenzus mellett 8 választó volt, most 2 frt 18 kros cenzus mellett 23 választó van; Nevidzén községben 1899. évben 4 frt 51 kros cenzus mellett 5 választó volt, most 1 frt 91 kros cenzus mellett 20 választó van; Szecs községben 1899. évben 2 frt 80 kros cenzus mellett 17 választó volt, most 1 frt 78 kros cenzus mellett 23 választó van; Nyitra-Rudnó községben 1899. évben 3 frt 20 kros cenzus mellett 19 választó volt, most 2 frt 94 kros cenzus mellett 23 választó van; Krstyánfalu községben 1899. évben 4 frt 6 kros cenzus mellett 13 választó volt, most 4 frt 19 kros cenzus mellett 11 választó van; Rudnó-Lehota községben 1899. évben 3 frt 15 kros cenzus mellett 6 választó volt, most 1 frt 81 kros cenzus mellett 24 választó van; Lestyén községben 1899. évben 4 frt 26 kros cenzus mellett 8 választó volt, most 2 frt 25 kros cenzus mellett 25 választó van; Lomnic községben 1899. évben 3 frt 69 kros cenzus mellett 6 választó volt, most 2 frt 1 kros cenzus mellett 15 választó van; összesen 1899. évben 91 választó volt, most 182 választó van.

Új zóna-díjszabás a vasuton. A magyar államvasutak igazgatósága felszólította az összes vezetése alatt álló vasutállomások főnökeit, hogy állomásaikról új zóna-sugarakat dolgozzanak ki. Az eddigi 14 zóna helyett ugyanis 20 zóna lesz életbeléptetve, valószínűleg már június elsejétől. Mig ugyanis eddig Magyarországon, aki 225 kilométeren felül utazott, az annyit fizetett, mint aki 1000 kilométert futott be, mondjuk III. osztályon 4 frtot. Jövőben a zóna 225 kilométertől 250-ig fog terjedni; 250—275 XV., 275—300 XVI., 300—325 XVII., 325—350 XVIII., 350—400 XIX. zóna és végül 400 kilométeren túl határozatlan számig a XX. zóna. Ismét egy lépéssel vagyunk közelebb az igazságos osztrák krajcár díjszabáshoz.

Halál a billard alatt. Nagy-Tapolcsányból írják, hogy ott bizonyos Szuchanek József pozsonyi illetőségű utazó, ki mintegy két hét óta tartózkodott Nagy-Tapolcsányban, s a vidék gazdaközönségnek olcsó kölcsönökét közvetített, Gratzter Katica vendéglőjében lakott. Március hó 31-én szombaton reggel azonban, a midőn a cseléd a vendég ruhájának tisztítása végett a vendég szobájába lépett, nagy ijedelmére a vendéget a szobában lévő tekeasztal alatt elterülve holtan látta. A vendéglő tulajdonos neje azonnal értesítette a főszolgabírózt az esetről, ki nyomban hivatalosan intézkedett, s az orvosi vizsgálat megállapította agyszélhűdést okozta halálesetet.

Tűzeset. Nemsóván március 30-án este, egy asszony vigyázatlansága folytán tűz ütött ki és kilenc házat elhamvasztott. Hogy emberélet nem esett áldozatul, a szrnyei erdésznek köszönhető, a kit szalonka vadászatról erre vivén utja, a tüzet észrevette s éppen elég ideje volt arra, hogy az alvó népet, mely a gyorsan tovaterjedő tüztől néhány pillanat mulva alig tudott volna menekülni, álmából felriassza.

A protestánsok vesztesége. Ilyen cím alatt a kormány felhivatalos lapja, a „Magyar Nemzet” több nyilatkozatot közöl apr. 7. számában azon apadás megmagyarázására, mely az utóbbi időben, különösen az egyházpolitikai törvények óta náluk észlelhető. A nyilatkozatok között van több olyan, mely nagyon is megérdemli, hogy feledésbe ne menjen, s hogy lapunk olvasói is tudomást vegyenek róla.

Tisza Kálmán nyilatkozata így szól:

... kétségtelenül veszélynek, esetleg romlásnak megy eleje egyházunk, ha léteérdekeinek ápolásában, hívei buzgalmánának elevenen tartásában megelőznek mások, s a mi hanyagságunkat saját egyházuk javára használhatják.

Papp Károly budapesti ref. lelkésznel is járt az interview, kiről így referál:

Nem került nagy fáradságába, (t. i. Pappnak) hogy egyháza hívei számának apadását konstataálja, hamarosan rájött arra a tapasztalatra is, hogy ezt főképpen a két-gyermekrendszer okozza. Kereste ennek a kulforrását, s mindenütt arra a konkluzióra jutott, hogy a bajt valami arisztokratikusnak nevezhető, idők folyamán szinte szabályá formált hajlandóság szerzi, hogy a gyermek ne legyen mesterember, napszámos, vagy koldus, éljen meg az apja portáján. De egy fertály szesszió csak egy embert tart el, két fertály talán néhol elég kettőnek, tehát ehhez képest szabad az utódok számának változása, de a tehetősebbnél sem lehet ez a szám kettőnél nagyobb. Megdöbbentően érdekes, hogy például megérhet két testvér nyolc-tíz évet, a gólya állandóan elkerüli a házat; mihelyest meghal az egyik, nem sokára megjön az újszülött. Mert az illető birtokon két testvérnek lehet és kell osztakoznia.

Szöts Farkas ref. theol. tanár szerint:

A fő ok az óriási egyházi adón sarkallik. Baranyában több helyen az állami adó kétszáz—kétszázötven százaléknak felel meg az egyházi teher. Minden konfirmált (tizenkétéves gyermek) egyházi adó alá esik, természetes, hogy a fukar, gazdálkodó nép retteg minden újszülöttől. A katolikus egyebet sem fizet, mint a párbert, sok helyen még ezt sem. Ennél tehát nem olyan aggasztó a szaporodás a készkiadások szempontjából.

Határozottan hamis jelszavak keltek szárnyra (t. Bánffy részéről), melyek a közhangulat megtevesztését s ezzel kapcsolatban a protestáns egyház politikai kihasználását célozzák.

Azt azonban kimondhatjuk, hogy a reverzális óriási károkat okoz egyházunknak. Azt a nézetünket sem tagadhatjuk el, hogy az egyházpolitikai reformok még nincsenek bevégezve. A kongrua rendezése nem minden, az ettől teljesen független egyházi adó leszállítása talán még ennél is fontosabb. Végül föltétlenül be kell következnie annak, hogy a protestáns papok az egyetemen képeztesse ki.

Dr. Csiky Kálmán egyetemi tanár, presbiter nézete:

A főhaj az, hogy a dunántúli protestánsok óriási egyházi adóval vannak terhelve és az alól való menekvésnek egyik útja a *felekezeti különiség*, a másik pedig egy kevésbé terhelt egyháza való áttérés. A protestáns felekezet romlásában közreműködik az a körülmény is, hogy a megélhetési anyagi feltételeivel küzködő *protestáns lelkészek azt a gondot nem fejthetik ki híveik körül, a melyet a katolikus papság képes.*

Az után átlagosan tekintve, azzal a társadalmi műveltséggel sem bírnak, nem is hatnak, a melylyel a tekintélyes anyagi helyzetben levő katolikus papok.

A hívek számának apadása mindenestre szembetűnő. Ennek okait nemcsak a gazdasági helyzetben kereshetjük, mert kétségtelen, hogy jómódu lakossággal bíró vidékeken is, mint a Dunántúl és az erdélyi szász vidéken is a szaporodás folyvást hanyatló irányt vesz. A katolikusok arányszáma a reformátusokéhoz képest azonban nemcsak a Dunántúl és az erdélyi szász vidéken, hanem az alföldi nagy városokban, Kecskemét, Halas, Kőrös és Cegléd városokban is folyvást emelkedik. Ennek más megfejtését alig tudja képzelni, mint, hogy a reformátusok között sokkal kevesebb a faji elegyedés, mint a katolikusok között.

Mindenestre érdekes vallomások; de az egyházpolitikai törvények okozta csorbát alig és csakis szegyenkezve akarják beismerni.

Csak a fizetésből való menekülésben akarják keresni a fogyatkozást. Minek teremtették meg tehát a *nihilit*, a felekezeti lenétséget. — Vesztene továbbá abban, hogy a nyereségtől elesetek. Eddig ugyanis némely kath. házastársak, ha egymásra ráuntak, protestánsokká lettek. Aminek most nem kell történnie. Nemkülönböztetve nagy veszteség érte őket azáltal, hogy az utóbbi öt év alatt a házaspárokból való *tiszta vesztesége* volt a két prot. felekezetnek 3727 lélek, kik kizárólag kath. vallásban ígérték nevelni gyermekeiket.

Irodalom.

Az 1900-ki szentévre vonatkozólag a Szent-István-Társulat kiadásában újabban ismét három könyvecske látott napvilágot. Az egyiknek címe: *Örömesztendő azaz nagy jubileumi búcsú az 1900-ki szentévre*. Alkalomszerű tanítások és áhitatos könyörgések gyűjteménye. Ára 40 fillér. — A másik kiadvány címe, mely, mint ilyen a 159-ik a népiratkák között: *Római zárandokkönyv*. A magyar ember útmutatója az örök városban. Irta Vetési. Alig 62 oldalon röviden és népszerűen ismerteti az örökvárost, minden tekintetben fölvilágosításokkal szolgálván Rómába törekvő honfitársainknak. A füzet ára 24 fillér. — Minthogy pedig a szent esztendőben nemcsak az örökvárosba, de Nagy-Mária-Celbe is nagyobb számmal indulnak hazánkból a zárandoklatok, a Szent-István-Társulat népiratkái között (161. sz.) kiadta Novák Lajos kitűnő munkáját, melynek címe: *Nagy-Mária-Cell rövid története és ismertetése*. Ára 24 fillér. Mindhárom könyvecske megrendelhető a Szent-István-Társulatnál Budapest, VIII. ker. Szentkirályi utca 28.

Áhitat szárnyain. Himnuszok és egyéb vallásos költemények. Irta Bán Aladár. Budapest, 1900. Szent-István-társulat kiadása. 8-adrét, 191 lap. Ára 3 korona. A magyar vallásos költészet jelentékeny gyarapodását jelenti Bán Aladár könyve. A Tárkányi, Mindszenti és Kemenes neve mellé diadalmasan kerül Bán Aladár, a ki, ha költészete mélységével egyben-másban mögötte is marad elődeinek, másrészt meg fölül-emelkedik rajtuk a verselés művészetével, érzesei tiszta, szívbéli melegével. Szerző az újabb költői nemzedék egyik igen komolyan megbecsülendő talentuma. A szerelmi lírában, a hazafias fölbuzdulásban éreztetni magát: egyszerű föladata a költőnek. De akkor láttatni egyéniségét, mikor a zsoltárok hangján szól, költői erő kell ahhoz. Ez meg van ebben a könyvben, melyet már gyönyörű külső megjelenése — Akantisz Viktor rajzai díszítik — első pillanatra is szívesen fogadtat. Kapható a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában, Szentkirályi-utca 28. szám.

Az Úr Jézus szülőföldjén. Irta Huber Lipót; Paur Géza harmincnyolc rajzával. Budapest, 1900. Nagy 8-adrét, 191 lap. A Szent-István-Társulat díszes kötettel ajándékozta meg irodalmunkat most, Huber Lipót szentföldi útjának leírását közrebocsátotta. Mindenki, a ki csak barátja a becses tartalmú könyvnek, örülni fog a Huber Lipót új kötetének is, mert van arra oka. Egy vallásos szív, művelt fő, praktikus gondolkodó ember számol be ebben a könyvben a Szentföldön tett utazásáról úgy, a mint ezt kevesen tudnak megtenni. Nem vágja magát pose-ba, hogy prelegáljon az olvasónak. Sokkal jobb izlése van, hogysem mutatóvá válék. Hanem a melegen érző szív lelkesedésével elbeszélgeti Huber utazási tapasztalatait nekünk úgy, mintha együtt volna velünk valamely bizalmas társaságban, a hol tudja, hogy szívesen hallják a szavát. Huber messzire kiválik a tucat-útirajzírók közül, mert az ő könyvét minél többször forgatjuk, annál jobban meggyőződünk igazi értékéről. Paur Géza sikerült rajzai nagyon emelik e könyv becsét. A festőművész ott járt a szent tájakon, melyeket oly hangulatos képekben varázsol elének. Szöveg és illusztráció igazán szépen fonódnak egybe, hogy minden tekintetben becsessé tegyék a Szentföldről írott eme kiváló jegyzeteket. A könyv ára 3 korona. Kapható a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában, Szentkirályi-utca 28. szám.

Katolikus Szemle. A Szent-István-Társulat folyóiratának 4-ik füzeté jelent meg a következő érdekes tartalommal: *Hannner A. István dr.*: A nagyhét Jeruzsálemben a keresztény ó-korban. *Kardosy János dr.*: Mi köze a gö-

rög egyháznak a magyarok megtéréséhez? *Vethési József dr.*: Az alkoholizmusról. Első közlemény. *Kőrössi Endre*: A telepítés ügye. *Gyulai Agost*: A hordós lovag regéje. Ó-francia legenda. *Tarcsay György*. Dönk vitéz Rómában. Negyedik, befejező közlemény. *Mihályfi Ákos dr.*: A katolikus egyetemről. — Könyvismertetések és bírálatok. Időszaki Szemle. A Katolikus Szemlét, mely havonként jelenik meg, a Szent-István-Társulat tagjai tagilletmény gyanánt kapják; nem tagoknak előfizetési ára 10 korona. Az előfizetések, valamint tagságra való jelentkezések a Szent-István-Társulat titkári hivatalához (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. sz.) intézendők.

***** CSARNOK. *****

Lourdesi utam emlékei.

Közlő: *Benyák József.* (31)
(Folytatás.)

Hogy a havasok oly messze állnak az ember feje fölött, az mit sem tesz. Táveső segélyével a legnagyobb hegyet is közelebb lehet hozni. Ha Mohamednek távesőve lett volna, az sem kényeszerült volna közeledni a hegyhez. A velünk volt budai asszonyosság nemcsak a hegycsúcsot, de a hó hidegét is igen közelről érezte a távesőn keresztül. Amint a távesövet szemére tette, olyan fuldoklási rohamok vettek erőt tődején a közeli hó láttára, mint mikor az ember jeges borogatást kap mellére.

A feltűnt walleni tó már nem volt rá oly frappáns hatással. Pedig ha a tájfestők nem is kapják fel oly gyakran esetjökre, mégis megrendítő látvány az. Az égnek meredező csupasz sziklák a túloldalon, minden lejtő nélkül, egyenesen a tó zöldes-kék vize fölött, mint egy óriási természetalkotta komor fal nem egy idegenre oly hatással vannak, hogy száját is elfelejti becsukni, ha az előzőleg nyitva volt. A tó hossza vagy négy mérföld, szélessége két kilométer, a vonat végig megy a part hosszában az innesső kevésbé meredek, de havasokkal szintén megrakott oldalon, s így az ember végig élvezheti a walleni tó panorámájának szépségét. Nem kevesebb, mint kilenc tunnelbe bukik be a vonat, míg a tó partjáról elszabadul. Sajátságos dolog, a mire a kalauz figyelmeztetett, hogy a tó partján a vonat nem rázkódik annyira, mint másutt. Mondják, hogy alul a föld alatt ez a borzadálykeltő tó a zürichi tóval titkos összeköttetésben áll, pedig fölösleges ez a titkolódzás, mert hisz a föld felett a Linth csatorna köti össze a két kekes-zöld vizet. A túloldali Churfürsten hegylánc aljában itt-ott házak is láthatók. Bizonyára csak oda építették azokat, a hol biztosak arról, hogy lavina arrafelé nem szokott gurulni. Több szép vízesés is teszi élvezetessé a komor sziklafalak képét. Műhlehorn átellenében 1500 lábnyi magasságból iramodik le egy erős vizsugár a függélyesen álló sziklafalon.

Savanyu szőlő hegyek között Sargans-ba jutva, vonatot váltottunk és folytattuk az utat a törpék országába, Lichtenstein hercegségbe. Ezen külön uralkodó alatt boldogságot élvező államnak területe 3 mérföld, vagy 10 ezer kath. lakossal. A trencsénmezei Turzovka község tehát úgy a kiterjedésre, mint a lakosok számára felülmúlja ezen szuverén hercegséget. Uralkodója rendszeren Bécsben lakik és 15 tagból álló országgyűléssel gyakorolja a törvényhozás jogát. Ez az a szerencsétlen állam, a mely az államháztartásban nem dicsekedhetik pénztári többlettel, mert a bevételek és kiadások rendszeren kiegyenlítik egymást. De viszont boldogságról is mesélhet, mert nem ismeri az államadósságot. Különben ha államadósság fel is merülne, a herceg oly valódi atyja népének, hogy ő azt saját bugyellárisából mind kifizeti. Fővárosa: Vaduz 1000 lakossal bír. A hadsereget 1868-ban feloszlatták és jobb is. Egy velünk utazó redemptorista szerzetes azt mondta, hogy az előtt 96 katonát tudott hadi

lára állítani, kik egykoron egyvel megszaporodva, vagyis 97-en érkeztek vissza a harcából. Egy ily önkéntes szabadsághősnek eltartása bizonyára megbontotta volna az egyensúlyt az államháztartásban. — A búrok ha ezeket hívnak segítségül, már régen angol hussal etethették volna a tenger cápáit.

Megebédelvén Buchs-ban a svájci határrálmáson, az idegen földet nem engedték elhagyni a nélkül, hogy podgyászainkat vámvizsgálat alá nem vették volna. En a vizsgára közvetlenül a vonat indulása előtt jelentkeztem. Mikor pedig a tászkámon kívül a finác zsebeimet is kezdte nyomkodni előlről-hátulról, a melyekben ideiglenesen svájci szivarok is tartózkodtak felbontatlan csomagokban, akkor elkialtottam magamat, hogy indul már a vonat! A finác részvétől áthatva rátette a tászkára a vámbélyeget, s nekem mi bajom sem történt. Legfőkébb az az érzet szállt meg, mit a deák úgy fejez ki, hogy: drukk. Ez sem annyira a szivar miatt, mint inkább abbéli félelemben, hogy esetleg külföldön felejt a vonat.

Mint az ígérlet földére érkező zsidók a Jordán folyón, oly örömmel léptünk át a Rajna folyón, mert annyi fáradalom után végre társországunk határain belül mozogtunk, s hozzá Tirolban a szemképrázttató gyönyörű tájakon. Innsbruckig le sem vettem a szememet a külső látnivalókról. Nyugodtságotam legfőkébb az átszállás, Feldkirchben, bontotta meg egy pillanatra. Bludenzben az állomásnál egy fuvarszeker kötötte le figyelmünket. A belefogott lovak nyugodtan állottak, rüdjukon pedig egy füstölő ércedény lógott, mely alatt tüzet raktak. Ugy látszik, hogy ott a lovak számára is főzni kell az ebédet, következésképp a lótarás is jóval drágább nekik.

A vonat egyre kapaszkodott a völgy oldalán felfelé. Oly, magasan voltunk már, hogy reményemet kezdém veszíteni, vajjon létezik-e még onnan visszatérés. Messze alattunk a völgy alján a fehér országot elejtett fehér cernaszálnak látszott csak. Egy helyen nagy mennyiségben követ láttunk nagy seb alakjában rakva a völgy zöldelő oldalára. 1892-ben nagy sziklaesés volt ott, mely épen a személyvonat elrobogása után történt meg. A vasuti közlekedés amiatt egyideig szünetelt. Lent az országoton pedig oly magasan rakodott fel a lezuhant sziklatörmelék, hogy annak elhordásába általában nem is mertek fogni, inkább tunnelt furtak beléje s a közlekedés ezen keresztül tartatik fen. Langen állomásnál meggyultak a kupék lámpái, ez annyit jelentett, hogy most egy hatalmas tunnel következik. A mint végig gyönyörködtünk vagy három páratlan varázsszépességű vízesésen, melyek közül különösen az utolsóinak esermélybőségű vize nyaktörő szirtekről habba verődve elbűvöli az embert. — a legsötétebb Arlberg tunnelbe értünk.

Ekkora lyukat ritkán van kedve valakinek fúrni a föld gyomrába. Négy évig fúrták, mert hossza egy és $\frac{1}{3}$ mérföld, létesítési költségei pedig meghaladták a 12 millió forintot. Egyike a világ legnagyobb tunneleinek. Midőn órám már 22 percet leolvastam, azt vártam, hogy valahol a földteke másik oldalán fogjuk csak viszontlátni a napvilágot. Amint azonban mintegy varázsütésre a föld gyomrából füstös arccal ismét a szabad levegőre kerültem, örömöm nem volt kisebb Jónás prófétáénál, mikor a cethal gyomrából harmadnapra a száraz partra került. Az ablakból kihajoltam és hátranéztem még, hogy lássam hogy néz ki napfény mellett a hosszú földalatti út. Oly egyszerű kormos nyílás az, mint a többi. Mesterének, Julius Lott-nak a nyílásnál egy emlékkövel vannak megörökítve érdemei.

Öt óra óta már nem lehetett napot látni e magas havasokkal övezett völgyben, a hőmérsék most már fokozatosan jobb észre tért, mindinkább lehült. Landeckig Tirol képe különösen megkapó. Midőn pedig a 160 lábnyi, öt emeletes viadukton keresztül menetlassítás nélkül repült át a vonat, sokan, a kik kinéztek, fejkökhöz kap-

tak, elhalványultak, mintha a vonat csak most ment volna először erre. Egy utas éppen tőlem akarta megtudni a vasalkotmány magasságát. Én nem késtem olyan magasságot bmondani neki, hogy — habár túl voltunk már a krizisen — szívdobogást kapott. Az Inn folyó gyorsfolyású hullámai felett a vonat azt a tréfát űzte velünk, mit a macska az egérrel. Majd a víz fölé hajolt velünk s halálborzadályllyal töltött el, majd ismét elfordult tőle, s ismét szabadon fellelegzettünk. Késő este Innsbrucknak Wilten nevű külvárosában, az utolsó veszteglő helyünkön szállottunk ki, hogy kipihenjük uti fáradalmainkat.

Meglátszott mindjárt a Hotel Veldidena szobáin, hogy itt erős katolikus levegő fujdogál. A szobák falain feszületeket, szentképeket láttunk. A „Los von Rom“ tehát nem oly általános még az osztrák nép szívében sem, mint egyes törvényhozó urak hirnivre leső koponyájában. A kegytemplom melletti temető sirkövein és pedig mindegyiken kis szenteseltvitzartó van, melyekben azonban nem évtizedes por hever, hanem friss töltésű szenteseltviz. Ezen kegytemplomban, mely egyuttal plébániai templom, s nagy bucsujárásoknak színhelye, tartottuk másnap hálaadó isteni tiszteletünket.

Közvetlen szomszédságban van a gazdag premontrei apátság kolostora, szokás szerint saját templomával összeépítve. Az apátsági templom főbejáratának baloldalán hg. Hohenlohe nagyváradi prépostnak fehér márványból készült emléktáblája látható, ki a szabadságharc zűrzavarában ide menekült. Mikor pedig 1849-ben visszaakart térni Magyarországra, utközben meghalt. Az oltárok fekete márványból valók. A főoltár fölött pedig a dugszádag Salamon király trónja látható egész nagyságában és pompájában. Ennek általános bámulóivá lettünk.

(Vége köv.)

Telefon.

H. urnak Helyben. A nyitrai deákok nem valamennyien, hanem csupán a Harrach-féle alapítványosok viseltek vörös frakkot a múlt században, sárgás-barna hajtókaival. Az adatot megtalálhatja Fináczy „A magyar közköz. története“ című munkájában. (177. l.) A társalgás nyelve már a múlt század elején kizárólag magyar volt.

L. Gy. urnak Mocsonok. Zobori szállónkben egész málna-pagonyt fogunk kiültetni az ön által küldött vesszőkkel. Ezer köszönet érte. Már csak az adományozó nevét várjuk, aztán az önök kollektív nevével fogjuk elkeresztelni a rengeteget.

K. urnak Nyeged. Nyitra megye nem állott oly rosszul a múlt században; már 1770-ben 147 népiskolája volt. A kétszer oly terjedelmű Pestmegyében is csak 186. Azt még protestáns írók is elismerik, hogy a katolikusoknak „nemcsak absolute, hanem viszonylag is több iskolájuk volt, mint a protestánsoknak“. Még Nyegeden is a reformátusok kath. iskolába jártak, hol a kath. tanító „quantum fieri potest“ a református hittant is tanította.

D. A. Szomorú, mindenesetre, amit ír. Azt is elismerjük, hogy fáj anyai szíve, ha fia — mint mondja — rosszabb lesz az iskolában, mint volt otthon. Ez természetesen felfordított rend, de azon, ha igaz volna is, sajnálattal bír, részünkről nem segíthetünk; mert az iskolák belső életén a sajtó nem, csak az illetékes tényezők segíthetnek. Fordulhat, ha szükségét látja, Libertiny kir. tanfelügyelőhöz, a kihez a polgári iskolák fölötti felügyelet tartozik.

Többeknek. Lapunk 13. számával a hátrálékos előfizetők között tévedésből többen olyanok is kaptak utalvány-mellékletet, akik az előfizetési díjat már előzőleg beküldötték. E tévedésért szives elnézést kérünk, s legyenek az illető urak meggyőződve, hogy akár megvan a feladóvevényök akár nincs, az csak a lapot összehajtogató fiuk elnézéséből történt. Az utalvány csak azoknak szól, akik tényleg hátrálékban voltak, vagy vannak. Különben is az utalványt idővel felhasználhatják.

X. urnak. Nekünk az illető hírt beküldték, s így is csak akkor közöltük, mikor az ügyvédi kamara köréből is információt nyertünk. S higye meg, hogy jóval szelidebb alakban, mint ahogy az információ szólt. A felebbeszéről azért nem tettünk említést, mert arról csak az ön leveléből értesültünk. Ha ennek foganatja lesz, legnagyobb készséggel igazítjuk helyre. Hogy a közlemény nálunk megjelent, másutt nem, annak csak az a nyitja, hogy bennünket informáltak, másokat nem. Ön jól tudja, hogy bennünket semmiféle ellenszenv nem vezethet ön ellen.

Egy jobb házból való fiú
 = szerény feltételek mellett =
tanulónak
 azonnal felvétetik
SZABÓ IMRE és BELÁK KÁROLY
 rövid és divatúru cégnél
 = Nyitrán, Kalmár-utca. =

2829/900. szám.

Hirdetmény.

Nyitra és Párutca közigazgatásilag egyesült város telekkönyve egyesítés és birtokszabályozás következtében átalakított s ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886. XXIX., az 1890. XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-cikk a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t.-cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosított.

Ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-c. 15. és 17. §§-ai alapján, ide értve e §§-oknak az 1889. XXXVIII. t.-c. 5. és 6-ik §-ában és az 1891. XVI. t.-c. 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1899. XXXVIII. t.-c. 7. §-a és az 1891. XVI. törv.-cikk 15. § b) pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. XXIX. t.-c. 22. §. alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési kereseteket hat hónap alatt, vagyis az 1900. évi szeptember hó 24-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, a kik az 1886. XXIX. t.-c. 16. és 18. §§-ainak eseteiben, ide értve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §§-aiban foglalt kiegészítéseit is a tényleges tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1900. évi szeptember hó 24-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mind azok, a kik a telekkönyv átalakítása tárgyában tett intézkedések által, nem különben azok, akik az 1. és 2. pontban körülírt esetekben kívül az 1892. XXIX. t.-c. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bár mely irányban sértve vélik, ide értve azokat is, a kik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t.-c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1900. évi szeptember hó 24-ik napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az átalakításkor közbejött téves bevezetésből származó bármilyen igényeket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg. Együttal figyelmeztetnek azok a felek, a kik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszerű-mind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Kir. telekkönyvi hatóság.

Nyitrán, 1900. évi március hó 15. napján.

Simonffy Gyula,
 kir. telekkönyvi bíró.

2-3. (P. H.)

Gróf Schönborn-Buchheim Ervin bereg m. uradalmából.

Szolyvai gyógyforrás.

Dr. KÉTLI, dr. BOKAI, dr. WIDERHOFFER tanár urak és számos orvosi tekintélyek nyilatkozatai alapján kitünő sikerrel ajánlatik: köszvény, hólyag s vizeleti szervek bajainál; cukorbetegség, húgyhomok, epekő; a torok és tüdőszervek bántalmainál, étvágytalanság és gyomor-megbetegedéseknél.

Kitünő ízű ital, igen üdítő viz.

Gyomorbajok elleni specificum

A Luhi Erzsébet gyógyforrás.

A gyomor rendetlen működésénél, gyomorsav túlságos képződésénél, gyomorégés, böfögés, a gyomor elnyálkásodása a gyomor és bél krónikus hurutja alkalmával kitünően beválik; a torok, gége és hörgők idült hurutos állapotában sikerrel alkalmaztatik.

Védjegy.

Elsőrangú üdítő és asztali ital.

Polenai gyógyforrás.

Elsőrendű diététikus viz; legüditőbb asztali viz, borral vegyítve kitünő, tejjel vegyítve a legjobb nyálkaoldó szer.

Kizárólagos főraktár: **FELSNER JON.** urnál Nyitrán.

BENGYÁK ISTVÁN

temetkezési vállalat, érc- és fakoporsó-raktára
 Nyitrán, Hid-utca 1. szám.

Van szerencsém a t. közönségnek nagybecsű tudomására hozni, hogy Nyitrán, Hid-utca 1. szám alatt gazdagon felszerelt

temetkezési vállalatot

nyitottam.

Raktáromon mindig a legegyszerűbb fa- és a legdiszesebb érckoporsók található.

Diszes temetésekhez üvegoldalás gyászkoesi áll rendelkezésre.

Elvállalom továbbá temetések egész rendezését, egyszerű és diszes ravatalozást, gyászdiszítványokat, és gondom lesz rá, hogy a gyászszal sujtott család a szomorú kötelesség teljesítéstől lehetőleg megkímélve legyen.

Teljes tisztelettel

Bengyák István.

3.

KRAUSE JÓZSEF

templomberendezési műterme
Selmecebánya (Hontmegye). 47-52.

Dús választék mindennemű templomi felszerelvényekből.

Mindennemű oltárok, szószékek, Úrkoporsók stb. megrendelés szerint saját jól berendezett műhelyemben bármely stíl és rajz szerint csinosan, szolidan és a legjutányosabban készíttetnek el.

Elvállalom régi oltárok, szobrok, szószékek, keretek stb. valamint egész templomok belső berendezését, alapos ujtását, festését, márványozását és aranyozását, ugyszintén azoknak átalakítását; mindezek nem mások közreműködésével, de saját műhelyemben készülnek.

A templomokban eszközölt munkákról az árjegyzékeimben kintüntetett elismerő okiratok, (melyek bárki által megtekinthetők) szolgálnak bizonyítéknak.

A többi között a következő munkákat végeztem:

Steffultó (Hont m.) Oltárok ujtva, a templom festve és új gyóntató-szék.	Zsarnóca. (Bars m.) Kalvária kápolnájába egy Jézus szt. Szíve oltár.
Léva. (Bars m.) Templom festve, egyes oltárok ujtva és 4 db. új Cherubin.	Nagy-Szuha. (Gömör m.) Egy új Jézus szt. Szíve szobra.
Léva. Zárda-kápolna festése és egy új góth-stylű oltár.	Tosmag. (Hont m.) Egy új és egy régi oltár ujtva.
Léva. Kórház-kápolna újbóli festése és oltár ujtva.	Kemence. (Hont m.) Egy oltár és szószék ujtva, a templom festve és egy új Lourdi oltár.
Selmecebánya. (Hont m.) Kalvárián a keresztjáró ut, valamint az ottani templomok megújítása.	Bélabánya. (Hont m.) Egy fő és két mellék új oltár és a templom festve.
Selmecebánya. Katharina-templom részére egy új mellékoltár.	Hodrusbánya. (Hont m.) Oltárok ujtva és a szentély festve.
Selmecebánya. Erzsébet kápolna részére egy tölgyfából készült góth-stylű oltár.	Pozsony-Beszterce. (Pozsony m.) Egy új feltámadás.
Selmecebánya. Havi boldogasszony-templom részére egy góth-stylű oltár.	Garam-Rév. (Bars m.) Egy Lourdi oltár ujtva és a templom festve.
Vihnye. (Bars m.) A fő- és 2 mellékoltár szentségtartója ujtva.	Tővis. (Zólyom m.) Egy új szent sir.
Hont-Besenyő. (Hont m.) Két oltár és egy szószék ujtva.	Zaluzsány. (Gömör m.) Egy új Jézus szt. Szíve oltár.
Alsó-Almás. (Hont m.) Egy új római stylű főoltár, gyóntató-szék és templom festése.	Dalmad. (Hont m.) Egy új főoltár, Nep. sz. János koszorú és a templom festve.
Ipolyságh. (Hont m.) Egy Lourdi és egy Jézus szent Szíve oltár szt. serral.	Jakabfalva. (Zólyom m.) Egy új góth stylű mellékoltár.
Hosszúfalva. (Nyitra m.) A templom festve és oltárok s szószék ujtva.	Úrmény. (Nyitra m.) Egy sz. József szobor állvánnyal.
Egeg. (Hont m.) Egy új Lourdi és egy Jézus szent Szíve oltár.	Nagyvárad. (Bihar m.) A kórház kápolnája részére egy új főoltár.
Vámos-Ladány. (Bars m.) A templom festve és egy új Lourdi oltár.	Magnaslak. (Hont m.) Két új mellékoltár és keresztjáró ut.
Repistye-Váralja. (Bars m.) Egy új góth-stylű oltár.	Szt.-Antal. (Hont m.) Egy szent sir és egy nagy zászló.
	Aranyosmaróth. (Bars m.) Egy új Jézus szt. Szíve szobra állvánnyal.
	Szélakna. (Hont m.) Ot oltár, egy szószék ujtva és egy új szt. sir.
	Lesenye. (Hont m.) Egy új Lourdi és 1 új Natália szobor.

EQUITABLE

Alapított 1850-ben.

Kivonat az 1899. évi jelentésből:

Vagyon az 1899. év végén	Kor.	1.400.956.430
Felcsesleg " " " "	"	305.587.385
Osszbevetel az 1899. évben	"	269.391.000
Kötvénybirtokosoknak kifizetett az 1899. évben	"	120.537.705
Új üzlet az 1899. évben	"	1.016.509.160
Biztosítási állag az 1899. év végén	"	5.272.082.110
Kötvénybirtokosoknak az intézet fennállása óta kifizetett	"	1.615.953.650

Ajánlatokat egy az élet-, mint a járadék-biztosítás minden formájára a legolcsóbb díjtételek s legkedvezőbb feltételek mellett elfogad

a magyarországi igazgatóság Budapest VI. Váci-körút 35.

Tekintélyes képviselők az ország bármely részében alkalmazhatnák.

Hirdetmény.

Vonatkozással a Privigyén 1900. évi március 17-én kibocsájtott aláírási felhívásra a Nyitra-Zsámokréth vidéki takarékpénztár részvénytársaság folyó évi ápril 18-ik napjának d. u. 3 órakor Nyitra-Zsámokréthen **Freiberger-féle szállodában** megtartandó

alakuló közgyűlésre

a t. részvényesek ezennel meghivatnak.

Az alakuló közgyűlés tárgyai:

1. Az alaptőke kellő aláírás és befizetés által történt biztosításról való meggyőződés szerzése.
2. A társaság megalakulása iránti határozathozatal.
3. Az alapszabályok megállapítása.
4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság megválasztása.
5. Az alapító felelősége iránti felmentvény adása.
6. Netáni indítványok.

Privigyei tak.-pénztár részv.-társasága, mint alapító.

HIRDETMÉNYEK

a „Nyitra megyei Szemle“ részére

jutányos áron felvétetnek a kiadóhivatalban, Nyitrán, Papnevelde-utca 9. sz.

SZUPERFOSZFÁTOT,

kénsavas-kálit,
kénsavas-ammont,

KOVASAVAS-KÁLIT,

(dohánytrágyázásra)

KÉNPORT, (legfinomabb = 78% Chancel oidium ellen)

RÉZGÁLICOT, 98—99%

legolcsóbban szállit a

„HUNGÁRIA“ műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.